

*** การพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์
เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียน**

โรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย

**The Development of an Educational Management Model to Achieve
a Zero Dropout Rate for Reducing Inequality and Promoting Equity
Among Students in Small Border Schools in Mae Sai District,
Chiang Rai Province**

สุดารัตน์ ชายนะ^{1*}, สุวดี อุปปินใจ² ประเวศ เวชชะ³

Sudarut Chaina^{1*}, Suwadee Ouppinjai² Prawet Wetcha³

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Master of Educational Administration, Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Lecturer of Educational Administration, Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

³อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Lecturer of Educational Administration, Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: 668914012@crru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน ดำเนินการ 3 ระยะ ดังนี้ 1) ศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ ใช้แบบสังเคราะห์เอกสารในการบันทึกข้อมูลการสังเคราะห์เอกสาร และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา 2) ศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษารักษาการณ์ในตำแหน่ง ครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานบุคคล ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จำนวน 10 คน โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลจากค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา 3) สร้างรูปแบบโดยผู้วิจัยและประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยใช้แบบประเมินความถูกต้อง

* Received: 8 March 2025, Revised: 2 April 2025, Accepted: 3 April 2025

และความเป็นไปได้ วิเคราะห์ข้อมูลจากค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีดำเนินการของรูปแบบ และ 4) ปัจจัยความสำเร็จของรูปแบบ โดยคุณภาพของรูปแบบมีความถูกต้องและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารการศึกษา; การลดอัตราการออกกลางคัน; โรงเรียนขนาดเล็ก

ABSTRACT

This study aimed to develop an educational management model to achieve zero dropout rate for reducing inequality and creating equity for students in small border schools in Mae Sai, Chiang Rai Province. A three-phase mixed-methods approach was employed: Phase 1 examined educational management approaches for zero dropout rate through document synthesis forms and structured interviews with 7 experts, analyzed using content analysis; Phase 2 investigated actual and desired conditions of educational management for zero dropout rate among 10 participants including school administrators, acting administrators, and head teachers responsible for personnel administration in small schools in Mae Sai District, using questionnaires analyzed through means, standard deviations, priority need index (PNI), and content analysis; Phase 3 involved model development by the researcher and evaluation by 5 experts using accuracy and feasibility assessment forms, analyzed through means, standard deviations, and content analysis. Results revealed that the educational management model for achieving zero dropout rate to reduce inequality and create equity for students in small border schools in Mae Sai, Chiang Rai Province comprised four components: 1) model principles, 2) model objectives, 3) model implementation procedures, and 4) model success factors. The model demonstrated quality at the highest level in terms of accuracy and feasibility.

Keywords: Administrational education model, Zero dropout rate, Small schools.

บทนำ

การออกกลางคัน เป็นปรากฏการณ์ที่นักเรียนออกจากระบบโรงเรียนระหว่างปี โดยไม่สามารถกลับเข้ามาเรียนได้ ซึ่งเกิดจากสาเหตุฐานะ ยากจน มีปัญหาครอบครัวสมรสแล้ว มีปัญหาปรับตัว ต้องคดี/ ถูกจับ เจ็บป่วย อุบัติเหตุ อพยพตามผู้ปกครอง หาเลี้ยงครอบครัว และกรณีอื่น ๆ การลดอัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์เป็นเป้าหมายสำคัญในการสร้างระบบการศึกษาที่ครอบคลุมและมีคุณภาพ วัตถุประสงค์หลักของการลดอัตราการออกกลางคัน ไม่ว่าจะเป็น เพื่อเพิ่มอัตราการสำเร็จการศึกษา การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจ ป้องกันปัญหาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคัน ส่งเสริมความเท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษา และสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะยาว

(Rumberger, R. W., 2016) การลดอัตราการออกกลางคันไม่ได้เป็นเพียงเรื่องของโรงเรียนเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยความร่วมมือและการสนับสนุนจากครอบครัวและชุมชนเพื่อให้เด็กทุกคนมีโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ (เกศรินทร์ วิริยานุภาพ, 2564)

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหานี้ จึงได้ริเริ่มนโยบาย “Thailand Zero Dropout” ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อลดจำนวนเด็กที่ออกกลางคันให้เป็นศูนย์ โดยใช้ฐานข้อมูลและระบบการติดตามเพื่อให้เด็กที่หลุดจากระบบสามารถกลับเข้าสู่การศึกษาได้อีกครั้ง (สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2567) อย่างไรก็ตาม การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ รวมถึงการพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กชายแดน เพื่อให้สามารถลดอัตราการออกกลางคันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คณะรัฐมนตรีรับทราบมาตรการขับเคลื่อนประเทศไทยเพื่อแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้กลายเป็นศูนย์ (Thailand Zero Dropout) และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป (สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2567) ประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินมาตรการ เกิดพื้นที่จังหวัดขับเคลื่อน Thailand Zero Dropout รวม 25 จังหวัด เพื่อดูแลกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนที่หลุดออกจากระบบการศึกษาเข้าสู่ระบบการศึกษาที่ยึดหยุ่นได้ จำนวน 20,000 คน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และจะครอบคลุมพื้นที่ 77 จังหวัด ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เป็นต้นไป สามารถดูแลกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนที่หลุดออกจากระบบการศึกษาได้ จำนวน 100,000 คน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จำนวน 50,000 คน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 และจำนวน 1,000,000 คน ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2570 ซึ่งจะช่วยให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (กองทุนเพื่อความภาคทางการศึกษา, 2567)

การออกกลางคันในโรงเรียนขนาดเล็กชายแดน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ถือเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตของนักเรียนในพื้นที่ชายแดน ปัญหานี้สะท้อนถึงความเหลื่อมล้ำในระบบการศึกษา ซึ่งทำให้ผู้เรียนที่เคยเข้าเรียนในสถานศึกษาแล้วต้องออกจากระบบก่อนสำเร็จการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ส่งผลให้นักเรียนไม่ได้รับประสิทธิผลที่คุ้มค่าจากทรัพยากรที่ลงทุนไป เช่น ค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองและงบประมาณภาครัฐที่สนับสนุน ด้านการศึกษา (พัฒนรัตน์ มณฑลอนันต์ธร, 2562)

จังหวัดเชียงราย โรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ดอยสูง ทุรกันดารห่างไกล ติดอันดับ 20 มีนักเรียนยากจน 25,314 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 106,204 คน อยู่อันดับ 3 ของภาคเหนือรองจากจังหวัดเชียงใหม่และตาก อีกประเด็นหนึ่งของปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา จากการสำรวจเด็กเยาวชนในช่วงวัย 3-18 ปี พบว่าจังหวัดเชียงรายมีเด็กเยาวชนที่ไม่มีรายชื่อในระบบฐานข้อมูลการศึกษาใดเลยจำนวน 24,081 คน มากเป็นอันดับ 9 จากทั้งประเทศ (กองทุนเพื่อความภาคทางการศึกษา, 2567)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 (สพป.ชร.3) รายงานข้อมูลโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ที่มีจำนวน 5 โรงเรียน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2567) ได้แก่ โรงเรียนบ้านม่วงคำ, โรงเรียนบ้านสันนา, โรงเรียนบ้านสันบุญเรือง, โรงเรียนบ้านฮ่องแฮ และ โรงเรียนบ้านเหมืองแดงน้อย ว่าเป็นโรงเรียนที่มีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาแก่เด็กในพื้นที่ห่างไกลและพื้นที่ชายแดน โดยโรงเรียนเหล่านี้มีจำนวนนักเรียนไม่มาก (ตั้งแต่ 1 ถึง 120 คน) (แผนการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567, (2567))

การออกกลางคันในโรงเรียนขนาดเล็กชายแดน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ซึ่งเกิดจากสาเหตุ ผู้ปกครองมีฐานะยากจน มีปัญหาครอบครัว สมรสแล้วมีปัญหาปรับตัว ต้องคดี/ถูกจับ เจ็บป่วย อุบัติเหตุ อพยพตามผู้ปกครอง การหาเลี้ยงครอบครัว และกรณีอื่น ๆ จากที่กล่าวมาข้างต้น รายละเอียดของปัญหานี้ทำให้ผู้วิจัยสนใจในเรื่อง การทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ ซึ่งจะช่วยให้เด็ก ๆ ในพื้นที่โรงเรียนขนาดเล็กชายแดนอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายได้รับการศึกษาต่อเนื่อง และลดช่องว่างทางการศึกษาในสังคม นอกจากนี้ ความสำคัญของการสร้างความเสมอภาคจะช่วยส่งเสริมการพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น สร้างความมั่นคงและเสถียรภาพในสังคม และเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชากรในพื้นที่ชายแดน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อสร้างและประเมินรูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงรายเพื่อศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งจากวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) และวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) พื้นที่วิจัย คือ พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยแบ่งการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดน แม่สาย จังหวัดเชียงราย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการทบทวนเอกสาร มีรายละเอียดดังนี้

1) แหล่งข้อมูล

การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่เกี่ยวกับแนวทางการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยการสังเคราะห์เอกสาร

2) เครื่องมือการวิจัย

แบบสังเคราะห์เอกสาร เกี่ยวกับแนวทางการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย ศึกษาเอกสารบทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นสำหรับการวิเคราะห์เอกสาร จากนั้นออกแบบ แบบสังเคราะห์เอกสาร และนำเอกสารที่สร้างขึ้นไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของประเด็นที่ศึกษา

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเผยแพร่เป็นตำรา เอกสาร และฐานข้อมูลในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยสรุปสาระสำคัญเพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาการวิจัยและสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก มีรายละเอียดดังนี้

1) แหล่งข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการบริหารสถานศึกษา หรือวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกในด้านการบริหารการศึกษา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผู้บริหารระดับนโยบาย จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารระดับปฏิบัติการในสถานศึกษา จำนวน 3 คน และกลุ่มที่ 3 ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ได้รับรางวัลระดับดีเด่นช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2567 ระดับเขตตรวจราชการ ระดับ ดีมาก ขึ้นไป จำนวน 2 ท่าน

2) เครื่องมือการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) ได้แก่ เอกสารประกอบการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยศึกษาจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษานิเทศก์ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ตลอดจนความครบถ้วนสมบูรณ์ของเครื่องมือ

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยสรุปสาระสำคัญจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในขั้นตอนที่ 3

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็นของรูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ มีรายละเอียดดังนี้

1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หรือ วิชาการณ์ในตำแหน่งผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน และ ข้าราชการครูที่ดูแลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โรงเรียนละ 1 คน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 10 คน

2) เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของรูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยใช้แบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบ สอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หรือ วิชาการณ์ในตำแหน่งผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน และ ข้าราชการครูที่ดูแลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 5 โรงเรียน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 10 คน

ตอนที่ 2 ภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ ฯ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เลือกใช้รายการคำถามมีค่าระหว่าง 0.67 – 1.00 จัดทำแบบสอบถามในรูปแบบของ Google Form นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 7 คน ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 แล้วนำมาใช้จริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หรือ วิชาการณ์ในตำแหน่งผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน และข้าราชการครูที่ดูแลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โรงเรียนละ 1 คน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 10 คน โดยใช้ Google Form

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความต้องการจำเป็น (PNI : Priority Needs Index) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยมีเกณฑ์การแปลผลข้อมูลตามเกณฑ์ของ นางลักขณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2562) อ้างใน สุวดี อุปินใจ, 2566)

ระยะที่ 3 เพื่อสร้างและประเมินรูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย

1) แหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากระยะที่ 1 และ 2 มาสร้างรูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย

2) เครื่องมือวิจัย

แบบสรุปแนวทางรูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย นำแบบสรุปแนวทางเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของประเด็นที่ศึกษา

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบสรุปลักษณะประกอบของรูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย มาสังเคราะห์ผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1.1 และ 1.2

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำไปสร้างเป็นรูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย

1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดเกณฑ์คุณสมบัติเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการบริหารการศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต จำนวนทั้งสิ้น 5 คน

2) เครื่องมือการวิจัย

แบบประเมินคุณภาพด้านความถูกต้องและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามหลักการประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Ration Scales) นำแบบสอบถามเสนอต่อกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยผ่านโปรแกรม Google Forms

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อประสานงานขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลข้างต้น เพื่อประเมินความถูกต้องและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล พร้อมทั้งแบบประเมินความถูกต้องและความเป็นไปได้ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผ่านช่องทางออนไลน์

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความถูกต้องและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียน

โรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากคะแนนตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าแนวทางการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1.1 หลักการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย

1.2 วัตถุประสงค์ของการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย

1.3 วิธีการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย

1.4 ปัจจัยความสำเร็จของการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย

2. ผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็นของหลักการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย พบว่า

ผลการจัดลำดับสภาพที่เป็นจริง ด้านหลักการของรูปแบบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\mu = 3.03$, $\sigma = .03$) ด้านวัตถุประสงค์ของรูปแบบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\mu = 3.08$, $\sigma = .08$) ด้านวิธีการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\mu = 2.60$, $\sigma = .45$) และด้านปัจจัยความสำเร็จของรูปแบบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\mu = 2.53$, $\sigma = .14$)

ผลการจัดลำดับสภาพที่ควรจะเป็น ด้านหลักการของรูปแบบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.73$, $\sigma = .09$) ด้านวัตถุประสงค์ของรูปแบบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\mu = 4.75$, $\sigma = .09$) ด้านวิธีการดำเนินการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\mu = 4.81$, $\sigma = .20$) และด้านปัจจัยความสำเร็จของรูปแบบ พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\mu = 4.79$, $\sigma = .11$)

3. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย

3.1 รูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ ประกอบด้วย 1) หลักการมีส่วนร่วม ผ่านการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เช่น ชุมชน ผู้ปกครอง และโรงเรียน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนานักเรียน 2) หลักการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การสร้างสภาพแวดล้อมที่อบอุ่นในโรงเรียน โดยให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนเพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ และ 3) หลักการสนับสนุนเฉพาะกลุ่ม เช่น การให้ทุนการศึกษาและการสนับสนุนด้านการดูแลผู้เรียนในกลุ่มที่มีความเสี่ยง เพื่อให้ นักเรียนสามารถอยู่ในระบบการศึกษาได้จนถึงขั้นสุดท้าย โดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ภาคเอกชน หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องแบบประเมินและการเก็บข้อมูลเป็นระยะ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสะท้อนผลเพื่อนำไปปรับปรุงแนวทางการพัฒนาอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ ประกอบด้วย 1) เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้ารับการศึกษได้อย่างต่อเนื่องจนจบการศึกษาภาคบังคับโดยไม่ต้องออกกลางคัน 2) เพื่อให้มีรูปแบบการบริหารการศึกษาที่ช่วยนักเรียนสามารถเรียนจบตามหลักสูตรได้อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ และ 3) เพื่อให้สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการพัฒนาของนักเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ

องค์ประกอบที่ 3 วิธีการดำเนินการของรูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1 ขั้นวางแผนการดำเนินงาน

1.1 ทุกคนสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการศึกษา สร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการศึกษา มีการจัดเวทีเสวนากับครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนเกี่ยวกับผลกระทบของการออกกลางคัน สร้างสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น อินโฟกราฟิก วิดีโอสั้น และบทความเพื่อสร้างความเข้าใจ และมีการเชิญบุคคลต้นแบบที่ประสบความสำเร็จจากการศึกษาให้มาแบ่งปันประสบการณ์

1.2 การสร้างสภาพแวดล้อมในการรับการศึกษาอย่างปลอดภัย อาคารเรียนและโครงสร้างพื้นฐานต้องมั่นคง ปลอดภัย และได้รับการบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ มีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุ เช่น ทางเดินปลอดภัย พื้นที่เล่นมีวัสดุป้องกันการบาดเจ็บ มีระบบไฟฟ้าและน้ำประปาอยู่ในสภาพที่ปลอดภัย และมีมาตรการป้องกันภัยพิบัติ เช่น แผนเผชิญเหตุไฟไหม้ แผ่นดินไหว หรืออุทกภัย

2 ขั้นปฏิบัติตามแผน จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง การดำเนินงานเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนให้เป็นศูนย์จำเป็นต้องมีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มีประสิทธิภาพและ ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่านักเรียนได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสม และสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

2.1 การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1.1 การคัดกรองและระบุกลุ่มนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ มีการใช้แบบประเมินความเสี่ยง เช่น เช็กข้อมูลนักเรียนที่ขาดเรียนบ่อย มีผลการเรียนต่ำ หรือมีปัญหาด้านพฤติกรรม จัดกลุ่มนักเรียนที่มีความเสี่ยง เช่น นักเรียนที่ขาดเรียนบ่อย นักเรียนที่มีปัญหาทางครอบครัว นักเรียนที่มีปัญหาทางการเงิน นักเรียนที่มีภาวะซึมเศร้าหรือปัญหาทางอารมณ์

2.1.2 การวางแผนช่วยเหลือเฉพาะราย มีการกำหนดแผนช่วยเหลือเป็นรายบุคคล (Individual Support Plan - ISP) ร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เช่น การเข้าพบผู้ปกครองเพื่อหาทางช่วยเหลือร่วมกัน ให้การสนับสนุนด้านจิตใจและอารมณ์ โดยครูแนะแนว หรือเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาทางจิตวิทยา

2.1.3 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความมั่นใจให้นักเรียน มีการจัดโครงการแนะแนวอาชีพ เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียน พัฒนาทักษะชีวิต (Life Skills Training) เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหา และการปรับตัวในสังคม มีการจัดกิจกรรมเรียนรู้ในห้องเรียน เพื่อกระตุ้นความสนใจในการเรียน

2.2 การติดตามผลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

2.2.1 การใช้ระบบฐานข้อมูลติดตามนักเรียน (Student Monitoring System) สร้างระบบติดตามการเข้าเรียนของนักเรียน เช่น ใช้ แอปพลิเคชันหรือสมุดเช็กชื่อออนไลน์ ตรวจสอบผลการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายเดือน จัดทำแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ของนักเรียนเพื่อดูพัฒนาการ

2.2.2 การกำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามนักเรียน ครูที่ปรึกษา (Homeroom Teacher) ทำหน้าที่ดูแลนักเรียนแต่ละห้อง คณะกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วยครูแนะแนว ครูผู้สอน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจการนักเรียน

2.2.3 การเยี่ยมบ้านและประสานงานกับผู้ปกครอง เยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อตรวจสอบสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่บ้าน สร้างกลุ่มสื่อสารออนไลน์ (LINE/Facebook Group) ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

2.3 การประเมินผลและปรับปรุงแผนช่วยเหลือ

2.3.1 การเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ผล เก็บข้อมูลด้าน พฤติกรรมการเรียน การเข้าเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ใช้แบบสอบถามหรือสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับปัญหาและความพึงพอใจ

2.3.2 การประชุมทบทวนและปรับปรุงแผน จัดประชุม ทีมบริหารและครูที่ปรึกษา ทุกเดือนเพื่อตรวจสอบสถานะของนักเรียนที่มีความเสี่ยง มีการปรับปรุงมาตรการช่วยเหลือ เช่น หากนักเรียนยังมีปัญหา อาจเพิ่มกิจกรรมพิเศษหรือแนะแนวเพิ่มเติม

2.3.3 การรายงานผลและวางแผนทางพัฒนาในระยะยาว สรุปผลการดำเนินงาน รายเทอม เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มของอัตราการออกกลางคัน พัฒนา แนวทางป้องกันระยะยาว เช่น การให้ทุนการศึกษา หรือการร่วมมือกับองค์กรภายนอก โดยการบริหารจัดการเพื่อลดอัตราการออกกลางคันให้เป็นศูนย์ต้องอาศัยระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยระบุตัวนักเรียนที่มีความเสี่ยง วางแผนช่วยเหลือเป็นรายบุคคล ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ประเมินและปรับปรุงมาตรการช่วยเหลือ เมื่อทุกขั้นตอนดำเนินการอย่างต่อเนื่องและครบถ้วน จะช่วยให้นักเรียนได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสม และสามารถเรียนต่อได้จนจบการศึกษา

3 ขั้นตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงาน การสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาที่เหมาะสม จากภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

3.1 การตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน

3.1.1 การกำหนดตัวชี้วัดและเก็บข้อมูล ตัวชี้วัดหลัก เช่น อัตราการออกกลางคัน (เปรียบเทียบก่อนและหลังการดำเนินโครงการ) อัตราการเข้าเรียนและการมีส่วนร่วมของนักเรียน ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (GPA, คะแนนสอบมาตรฐาน ฯลฯ) ความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู สำหรับวิธีการเก็บข้อมูล ใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์ หรือเวทีแสดงความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน สร้างฐานข้อมูลดิจิทัลเพื่อติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน

3.1.2 การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาการออกกลางคัน จากข้อมูลที่ได้ เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ สภาพครอบครัว หรือปัญหาภายในโรงเรียน ประเมินประสิทธิภาพของมาตรการที่ใช้ เช่น โครงการสนับสนุนทุนการศึกษา กิจกรรมเสริมทักษะชีวิต หรือการแนะแนวอาชีพ

3.1.3 การประชุมสรุปผลและปรับปรุงแผนงาน จัดประชุมร่วมระหว่าง คณะครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำเสนอผลการดำเนินงานและรับฟังข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงมาตรการช่วยเหลือนักเรียน

3.2 การสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาที่เหมาะสมจากภาครัฐและภาคเอกชน

3.2.1 การประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ ขอรับการสนับสนุนจาก กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต./เทศบาล) และ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ขอโควตาทุนการศึกษา อาหารกลางวัน อุปกรณ์การเรียน และโปรแกรมการศึกษาทางเลือก

3.2.2 การสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนและองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร หาผู้สนับสนุนจาก บริษัท มูลนิธิ และหน่วยงานเอกชน เช่น บริษัทไอทีสนับสนุนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ธนาคารหรือองค์กรการเงินให้ทุนการศึกษา อุตสาหกรรมท้องถิ่นให้โอกาสฝึกงาน จัดทำ MOU (บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ) เพื่อให้การสนับสนุนเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

3.2.3 การบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด จัดตั้งคณะกรรมการบริหารทรัพยากรการศึกษา เพื่อตรวจสอบการใช้ทุน อุปกรณ์ และโครงการสนับสนุน รายงานผลต่อหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนเพื่อสร้างความโปร่งใส

3.3 การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน

3.3.1 การจัดกิจกรรมร่วมระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง มีการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง (Parent-Teacher Conference) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมมือกันช่วยเหลือนักเรียน จัด โครงการ “เปิดบ้านโรงเรียน” (Open House) ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของบุตรหลาน

3.3.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียน ส่งเสริม การใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ เช่น การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่กับหน่วยงานราชการ วัด หรือกลุ่มอาชีพในท้องถิ่น สนับสนุน โครงการที่เลี้ยงจากชุมชน เช่น ให้ผู้สูงอายุหรือผู้มีประสบการณ์ถ่ายทอดความรู้ด้านอาชีพ

3.3.3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับท้องถิ่น ตั้งคณะกรรมการพัฒนาโรงเรียน ที่มีตัวแทนจากครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน ใช้สื่อออนไลน์ เช่น กลุ่ม LINE หรือ Facebook ในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์กิจกรรม

3.4 การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อให้การดำเนินงานมีความยั่งยืน

3.4.1 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมออกแบบกิจกรรมและมาตรการช่วยเหลือ สนับสนุนให้ สถานักเรียน ทำงานร่วมกับครูและผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหาของโรงเรียน

3.4.2 การทำงานแบบบูรณาการระหว่างทุกภาคส่วน ประสานงานกับ ภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน เพื่อทำให้โครงการช่วยเหลือนักเรียนเป็นโครงการระยะยาว สนับสนุนให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน เช่น เปิดให้ประชาชนเข้ามาเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ

3.4.3 การเผยแพร่ผลการดำเนินงานเพื่อสร้างความต่อเนื่อง จัดทำรายงานสรุปผลโครงการ และเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์โรงเรียน หรือเพจชุมชน เชิญหน่วยงานที่สนับสนุนเข้าร่วม งานแสดงผลงาน (Showcase Event) เพื่อสร้างเครือข่ายการสนับสนุนเพิ่มเติม การตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานต้องมี ระบบเก็บข้อมูลที่ชัดเจน พร้อมกับ ความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชน ในการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา และต้องสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม เมื่อทุกภาคส่วนทำงานร่วมกัน

อย่างเป็นระบบ จะช่วยให้โรงเรียนสามารถลดอัตราการออกกลางคัน และพัฒนาการศึกษาของนักเรียนได้อย่างยั่งยืน

4 ขั้นปรับปรุงและพัฒนา เป็นการนำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงและพัฒนาโดยมุ่งเน้นที่การเรียนรู้จากข้อผิดพลาดและพัฒนาวิธีการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายและการพัฒนาที่ต่อเนื่องและยั่งยืน การปรับปรุงคุณภาพหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีความยืดหยุ่น และการให้คำปรึกษาแบบเชิงรุก และการสร้างช่องทางในการเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียม

4.1 การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดและนำไปสู่การพัฒนา

4.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงาน ตรวจสอบ ตัวชี้วัดสำคัญ (Key Performance Indicators - KPIs) เช่น อัตราการออกกลางคันก่อนและหลังดำเนินโครงการ สาเหตุหลักของการออกกลางคัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระดับความพึงพอใจของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง สังเคราะห์ข้อมูลจาก แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และเวทีเสวนา เพื่อนำมาปรับปรุงแนวทางดำเนินงาน

4.1.2 การระบุจุดอ่อนของระบบและกำหนดแนวทางแก้ไข ด้านการเรียนการสอน หลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ปรับให้ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน ด้านการสนับสนุนนักเรียน นักเรียนบางส่วนยังไม่ได้ได้รับความช่วยเหลืออย่างทั่วถึง พัฒนาแนวทางการให้คำปรึกษาแบบเชิงรุก ด้านการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ บางชุมชนยังไม่ให้ความร่วมมือเพียงพอ สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และภาคธุรกิจ

4.2 การปรับปรุงคุณภาพหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีความยืดหยุ่น

4.2.1 การออกแบบหลักสูตรที่ตอบโจทย์นักเรียนทุกกลุ่ม จัดการเรียนการสอนแบบ Personalized Learning ที่สามารถปรับตามระดับความสามารถของนักเรียนแต่ละคน เปิดโอกาสให้นักเรียน เรียนรู้ผ่านรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนที่ไม่สามารถมาเรียนที่โรงเรียนได้ การเรียนรู้แบบ Project-based Learning ที่เน้นการลงมือทำและการแก้ปัญหา การเรียนรู้แบบบูรณาการกับอาชีพ (Work-Based Learning) สำหรับนักเรียนที่ต้องการทักษะอาชีพ

4.2.2 การพัฒนาแนวทางการสอนของครูให้เหมาะกับนักเรียน มีการอบรมครูเกี่ยวกับ เทคนิคการสอนที่ช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น ส่งเสริมให้ครูใช้ เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลในการสอน จัดให้มี Mentoring Program ให้ครูรุ่นพี่ช่วยแนะนำครูรุ่นใหม่ในการปรับปรุงการสอน

4.3 การให้คำปรึกษาแบบเชิงรุก (Proactive Counseling)

4.3.1 การติดตามดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด โดยตั้งกลุ่มครูที่ปรึกษาเฉพาะกิจ สำหรับนักเรียนที่มีความเสี่ยงออกกลางคัน มีการใช้ระบบติดตามข้อมูลแบบเรียลไทม์ (Real-time

Student Tracking System) เพื่อตรวจสอบพฤติกรรม การเข้าเรียนและผลการเรียน ออกแบบโปรแกรม การให้คำปรึกษารายบุคคล โดยครูแนะแนวทำงานร่วมกับผู้ปกครอง

4.3.2 การให้การสนับสนุนทางอารมณ์และจิตใจ จัดโปรแกรมฝึกทักษะชีวิต (Life Skills Training) เช่น การแก้ปัญหา การบริหารเวลา และการควบคุมอารมณ์ มีห้องให้คำปรึกษา หรือ Safe Space สำหรับนักเรียนที่ต้องการพูดคุยกับครูหรือที่ปรึกษา มีการสนับสนุนให้มี Peer Support Program โดยให้เพื่อนช่วยเหลือเพื่อน

4.4 การสร้างช่องทางในการเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียม

4.4.1 การลดอุปสรรคทางเศรษฐกิจและสังคม โดยให้ทุนการศึกษา อาหาร กลางวัน และอุปกรณ์การเรียนสำหรับนักเรียนยากจน เปิดโอกาสให้ นักเรียนทำงานพาร์ทไทม์ใน โรงเรียนหรือในชุมชน เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระครอบครัว จัดโครงการ "โรงเรียนทางเลือก" สำหรับนักเรียน ที่ไม่สามารถเรียนเต็มเวลาได้

4.4.2 การสร้างระบบการศึกษาทางเลือกสำหรับกลุ่มเสี่ยง เปิดโอกาสให้เรียน ในระบบ โรงเรียนคู่ขนาน (Dual Education System) ที่ผสมผสานการเรียนในโรงเรียนและการฝึกงาน ขยายช่องทาง การศึกษาทางไกล (Distance Learning) สำหรับนักเรียนในพื้นที่ห่างไกล ใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล ในการกระจายสื่อการเรียนรู้ให้เข้าถึงทุกพื้นที่

4.4.3 การทำงานร่วมกับภาครัฐและเอกชนเพื่อขยายโอกาสการศึกษา มีการ ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) และ กระทรวงศึกษาธิการ ทำความร่วมมือกับ ภาคเอกชน เช่น บริษัทเทคโนโลยีที่สามารถให้การสนับสนุน ด้านอุปกรณ์การเรียน มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับ การศึกษาต่อ

4.5 การพัฒนาที่ต่อเนื่องและยั่งยืน

4.5.1 การสร้างระบบประเมินและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ใช้วิธี Plan-Do-Check-Act (PDCA) Plan: วางแผนพัฒนาการศึกษา Do: นำแผนไปใช้ Check: ตรวจสอบผลลัพธ์ และ Act: ปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการตั้งคณะกรรมการติดตามผล เพื่อตรวจสอบว่ามาตรการ ช่วยเหลือมีประสิทธิภาพจริงหรือไม่

4.5.2 การส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) และเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง ส่งเสริมให้โรงเรียนเป็น "ชุมชนแห่งการเรียนรู้" (Learning Community) ที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทั้งในและนอกห้องเรียน

4.5.3 การขยายผลแนวปฏิบัติที่ดี นำโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ มาเป็น ต้นแบบให้โรงเรียนอื่น ๆ เผยแพร่ข้อมูลผ่าน เว็บไซต์ โรงเรียนออนไลน์ หรือสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อ กระจายแนวทางการพัฒนาที่ได้ผล เรียนรู้จากข้อผิดพลาดและปรับปรุงแนวทางช่วยเหลือนักเรียน พัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับนักเรียนทุกกลุ่ม ให้คำปรึกษาเชิงรุกเพื่อลดความ

เสี่ยงของการออกกลางคัน สร้างช่องทางให้การศึกษาเข้าถึงทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม พัฒนาระบบการศึกษาที่ต่อเนื่องและยั่งยืน เมื่อทุกฝ่ายร่วมมือกันในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการดำเนินงาน จะทำให้ อัตราการออกกลางคันลดลง และนักเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเต็มที่

องค์ประกอบที่ 4 ปัจจัยความสำเร็จของการบริหารการศึกษาที่ทำให้ อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านครอบครัวและชุมชน ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือ เช่น การเข้าร่วมเครือข่ายผู้ปกครอง และการติดตามนักเรียน มีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และทีมสหวิชาชีพ เพื่อค้นหาและติดตามเด็กตกหล่น 2) ปัจจัยด้านสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการดูแลครูและนักเรียนตามนโยบาย ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด และดำเนินการตามขั้นตอนนโยบายอย่างเป็นรูปธรรม โรงเรียนจัดกิจกรรมที่ หลากหลายเพื่อส่งเสริมและป้องกันการออกกลางคัน ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีการเสริมสร้างระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น การส่งต่อนักเรียนในแต่ละช่วงชั้น และแนะแนวการศึกษา พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับเด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคัน ให้ถูกต้องและทันสมัย 3) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ โรงเรียนมีมาตรการช่วยเหลือในกรณีฉุกเฉิน เช่น การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ครอบครัวของนักเรียนที่ประสบปัญหา การส่งเสริมโครงการออมทรัพย์ในโรงเรียนช่วยให้นักเรียนและครอบครัวจัดการเรื่องค่าใช้จ่ายได้ดีขึ้น โรงเรียนจัดหาทรัพยากรหรือวัสดุการเรียน เช่น ชุดนักเรียน อุปกรณ์การเรียน โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม และการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการด้านการเงินแก่ผู้ปกครองช่วยลดปัญหาด้านเศรษฐกิจที่อาจนำไปสู่การออกกลางคัน และ 4) ปัจจัยด้านมาตรการสำคัญ มาตรการค้นหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา ผ่านการบูรณาการและเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การค้นพบเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา มาตรการติดตาม ช่วยเหลือ ส่งต่อ และดูแลเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา โดยบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ มาตรการจัดการศึกษาและเรียนรู้แบบยืดหยุ่น มีคุณภาพ และเหมาะสมกับศักยภาพของเด็กและเยาวชนแต่ละราย และมาตรการส่งเสริมผู้ประกอบการภาคเอกชนให้เข้าร่วมจัดการศึกษาหรือเรียนรู้มีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้ผู้ประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือการเรียนรู้ในลักษณะ Learn to Earn

3.2 การประเมินคุณภาพรูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้ อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย พบว่า คุณภาพด้านมาตรฐานความถูกต้องและมาตรฐานความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่ค้นพบจากการสรุปผลนำมาอภิปรายผล 3 ประเด็น ดังนี้

1. รูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของการออกกลางคันเป็นศูนย์ องค์ประกอบที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ องค์ประกอบที่ 4 ปัจจัยความสำเร็จของรูปแบบหลักการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ จะเห็นได้ว่า ในการพัฒนารูปแบบใช้วิธีการที่หลากหลายเชื่อถือได้โดย การสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ รวมถึงการประเมินมาตรฐานความถูกต้องและมาตรฐานความเป็นไปได้ สอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการที่ได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ อีระ รุญเจริญ (2550), สมชัย จรรยาไพบูลย์ (2555), สมาน อัสวภูมิ (2557) ขวัญจิรา จำปา (2566) และกานต์ชนก ทองมา และพิกุล ภูมิโคกรักษ์ (2567) สรุป ได้ว่าองค์ประกอบของรูปแบบมี 4 องค์ประกอบที่สำคัญ มีดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีการดำเนินการของรูปแบบ และ 4) ปัจจัยความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้

2. จากผลการศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นของรูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย พบว่า ความต้องการจำเป็น รูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย ในแต่ละองค์ประกอบของ มีค่าเฉลี่ยสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องจาก การศึกษาสภาพเป็นการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารระดับนโยบาย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รักษาการณในตำแหน่ง รวมถึงหัวหน้าฝ่ายบริหารงานบุคคล ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสียที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กโดยตรง ซึ่งมีความเข้าใจลึกซึ้งถึงสภาพปัญหาของนักเรียนที่ออกกลางคัน และมองเห็นสภาพที่เป็นจริงของปัญหาการออกกลางคัน อันเป็นผลให้เกิดความต้องการสูงในการพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ ซึ่งจะช่วยให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุณณพัฒน์ ธนเดโชเดช (2566) ที่ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ในเขตพื้นที่พิเศษ บนภูเขา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ซึ่งผลการวิจัยสรุปว่ารูปแบบที่สร้างขึ้นมีความถูกต้องและเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติในระดับมากขึ้นไปทุกรายการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญจิรา จำปา (2566) ที่ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพ

ของชุมชน ซึ่งผลการวิจัยสรุปว่ารูปแบบที่สร้างขึ้นมีความถูกต้อง เป็นไปได้ มีความเหมาะสม และเป็นประโยชน์ ในการนำไปปฏิบัติในระดับมากที่สุด

3. รูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีความถูกต้องและความเป็นไปได้ในระดับมาก รูปแบบที่ได้มาพัฒนาจากข้อมูลที่เชื่อถือได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสีย รวมทั้ง อาจารย์มหาวิทยาลัยและข้าราชการที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสร้างรูปแบบ ดังกล่าวจึงทำให้ได้รูปแบบที่มีคุณภาพ มีความถูกต้องและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เป็นแบบจำลองในการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย สอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการที่ได้จากการสังเคราะห์การตรวจสอบรูปแบบ(Pengsawad, 2010), (Maduas, Scriven, & Stufflebeam ,1983) และ (Udomsri, 2015) สรุปได้ว่า การประเมินรูปแบบ เป็นกระบวนการประเมินคุณภาพของรูปแบบ โดยประเมินจาก 1) มาตรฐานความถูกต้อง และ 2) มาตรฐานความเป็นไปได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

รูปแบบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กชายแดน เพื่อช่วยลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา เนื่องจากเป็นรูปแบบที่ผ่านการสังเคราะห์จากเอกสารทางวิชาการ และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมทั้งศึกษาสภาพจริงของโรงเรียน ทำให้รูปแบบนี้มีความถูกต้อง เหมาะสม และสามารถนำไปใช้ได้จริง การนำรูปแบบนี้ไปใช้จะช่วยทำให้โรงเรียนสามารถลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เพิ่มโอกาสให้นักเรียนได้เรียนต่อจนจบหลักสูตร รวมถึงเสริมสร้างระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ควรมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 รูปแบบที่พัฒนาขึ้นยังมิได้มีการนำไปทดลองใช้ เพื่อดูประสิทธิผลของการใช้รูปแบบ ดังนั้น ควรมีการวิจัยเชิงทดลองเพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย

2.2 ควรศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ ฯ โรงเรียนขนาดอื่น เช่น ขนาดกลาง และ ขนาดใหญ่ เป็นต้น หรือ พื้นที่พิเศษอื่น เช่น พื้นที่เกาะ และ โรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร เป็นต้น เพื่อค้นหารูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้อัตราการออกกลางคัน

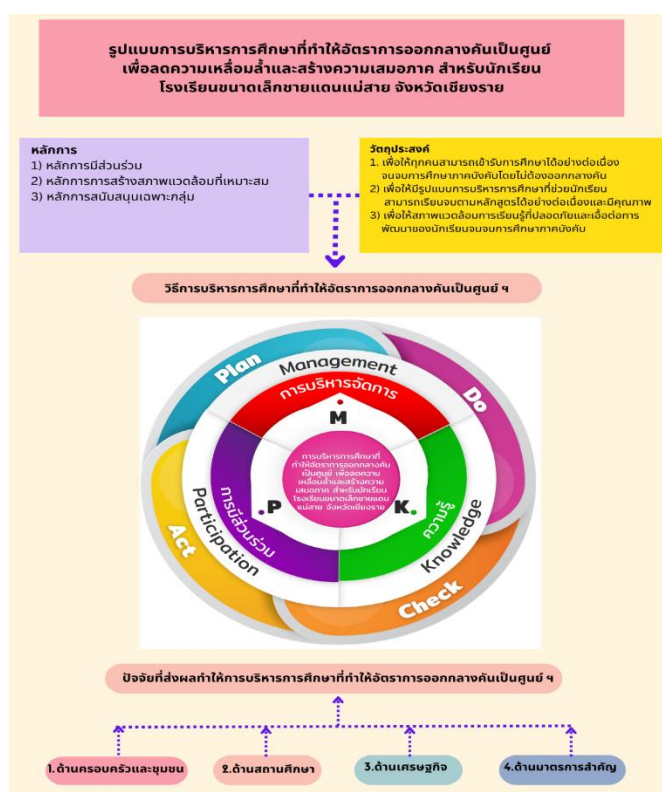
เป็นศูนย์ ฯ แต่ละขนาด เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับกลยุทธ์ (Strategies) ที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำมาใช้เพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน โดยอาจศึกษาตัวอย่างกรณีศึกษา (Case Study) หรือการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ประสบความสำเร็จ

2.4 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงรุก การบริหารจัดการที่มุ่งเน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนอย่างทันท่วงที โดยอาจศึกษาแนวทางการบริหารจัดการที่โรงเรียนที่มีอัตราการออกกลางคันต่ำ หรือการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่สามารถเข้าถึงและช่วยเหลือ นักเรียนกลุ่มเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่

รูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้้อตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีการ และ 4) ปัจจัยความสำเร็จ แสดงดังภาพที่ 1 นี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาที่ทำให้้อตราการออกกลางคันเป็นศูนย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเสมอภาค สำหรับนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กชายแดนแม่สาย จังหวัดเชียงราย

เอกสารอ้างอิง

- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2567). *ข้อมูลความเหลื่อมล้ำ จ.เชียงราย พบติดอันดับ 3 มีเด็กยากจนมากที่สุดของภาคเหนือ รวมเด็กหลุดนอกระบบเกือบครึ่งแสน*.
<https://www.eef.or.th/article-170624/>
- กานต์ชนก ทองมา และ พิกุล ภูมิโคกรักษ์. (2567). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. *วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา*, 15(1), 211-225
- เกศรินทร์ วิริยานุภาพ. (2564). การลดอัตราการออกกลางคัน: วัตถุประสงค์และกลยุทธ์. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ขวัญจิรา จำปา. (2566). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชน. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 6(1), 430-447.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). แอล.ที.เพรส.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช. (2541). *การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาด้วยการวิเคราะห์อภิमानและการวิเคราะห์เนื้อหา*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปยุตต์พัฒน์ ธนเดโชเดช. (2566). รูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษในเขตพื้นที่พิเศษบนภูเขา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.)*, 6(1), 317-332.
- พัฒนรัตน์ มณฑลอนันต์ธร. (2562). การแก้ไขปัญหาเด็กนักเรียนออกกลางคัน และเสี่ยงออกกลางคันในสถานศึกษา ของเครือข่ายการจัดการศึกษา สพป.จันทบุรี เขต 1 โดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม. *วารสารวิจัยการศึกษา*, 5(2), 23-35.
- มชัย จรรยาไพบูลย์. (2555). *รูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต* มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- สมาน อัครภูมิ. (2557). *รูปแบบการบูรณาการระบบการประกันคุณภาพภายในกับการบริหารสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดกลาง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. (2567). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2567). *คณะรัฐมนตรีรับทราบมาตรการขับเคลื่อนประเทศไทยเพื่อแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้กลายเป็นศูนย์ (Thailand Zero Dropout)*.

สุวดี อุปินใจ. (2566). รูปแบบการส่งเสริม กำกับ ติดตามให้มีการนำผลการประเมินไปสู่การปฏิบัติ
เพื่อยกระดับโรงเรียนคุณภาพขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง. สำนักงานรับรอง
มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

อดิสร เสมบุญ. (2561). ความเสมอภาคทางการศึกษาเพื่อลดความยากจนในประเทศไทย.
วารสารวิชาการศึกษา, 7(1), 23–36.